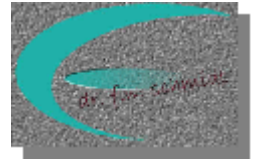

Reacties:

f.schmidt@wxs.nl

Jaargang 3, nr. 4

Histo-visie

Dichtkunst in Hasselt in de tweede helft van de zeventiende eeuw

A. Moonens

We beginnen met een gedicht dat A. Moonens, een gelegenhedsdichter maakte naar aanleiding van het huwelijk van burgemeester Rudolf van

Of rechtschapener te wenschen

dan daer twee vereende menschen

'Leven slyten met geueugt?

Is 't niet zo, begaefde Bruit,

Die het anderwerf hertrouwen

Door Godts zegen nooit kan rouwe"?

Biecht, ai biecht vrij rustigh uit.

Hebt ge't vrolyk echte bedt

Niet vermakelykst bevonden,

Daer twee zielen, naeu verbonden Draegen 't juk der huwlykswet?

Schenkt de hemel u de vreugt

Van gezegende ergfenaemen

Laet die nooit uw bloet beschaemen

In oprecht gelove en deugt.

Dit wenscht uwe burglary Haeren trouwen Burger-vader

Met een ope borst en ander

Alle op deezen troudagh bly.

1675

Christina van Os

Een tweede dichter is in feite een dichteres. Zij was de zuster van predikant Gerhardus van Os. Zelf was ze getrouwd met een predikant die in Genemuiden preekte.

Haar gedichten zijn gebundeld en in 1677 onder de titel "Hasselt Maagdenrijm" in Hasselt uitgegeven door Herman Rampen. Herman was de stadsdrukker van Hasselt en woonde op de Hoogstraat. Later is hij naar Harderwijk verhuisd. Zijn motto was: "In Ramp-en Druk, Is mijn geluk".

In haar voorwoord schrijft ze dat ze het werk opdraagt aan haar overleden broer.

Waarschijnlijk was het gezin van eenvoudige komaf, want Christina schrijft dat haar moeder wel ontzettend trots op haar zoon zou zijn geweest als zij had mogen meemaken dat hij het tot voorganger had gebracht. Waarschijnlijk was de familie van oorsprong katholiek geweest. Zo dichtte Christina de volgende

Dit nummer is gewijd aan dichtkunst in de tweede helft van de zeventiende eeuw over en van Hasseltenaren.

Bronnen:

Moonens, Poëzy (Amsterdam 1700) 212-215

C. van Os, Hasselts Maagdenrijm (Hasselt 1677)

Kalsbeek met Joanna Withoet. Zij was de dochter van burgemeester Harco Jansen Withoet en was eerder getrouwd geweest met de arts Joan Waterham. Uit haar eerste huwelijk werden drie kinderen geboren: Geertruid, Henrica en Bernardus. In 1675 hertrouwde ze met Rudolf Calsbeek. Ze overleed in 1685. Niet lang daarna hertrouwde Rudolf met Geertruid van Vollenhove.

Is op aerde grooter vreugt

regels:

*So veel iemand ook ver-
mag
Ach! Het was veeleer te
dugten
Dat gy werden soud Pa-
pist, Wel gy waart een van
de vrugten
Van dien boom eerst Ro-
manist
'k Meen ons Vader, maar
de Heere
Heeft hem in syn ouden
dag
Nog gegeven te bekeeren
Salig uir, als ik dat sag.*

In een ander voorwoord omschreef procurator B. van Duiren haar als: "Gy nimphen van de Vegt en Swartewaters-stromen".

Een gedicht waarin een beetje het tijdsbeeld naar voren komt is het gedicht dat handelt over de kerk-gangers die tijdens de dienst in slaap vallen. Rechtsboven is een gedeelte van het gedicht afgedrukt.

Christina maakte ook gelegenheidsgedichten. Hieronder staat er een voor Margareta Telvoren. Margaretha was een dochter van Hendrick Coninck en Hendrickien Harmsz. Haar broer, Gerrit Coninck, bracht het tot burgemeester van Hasselt. Zij zelf was getrouwd met Jan Telvoren. Haar zoon was de bekende dr. Timan Telvoren. Hij was het die als stadssecretaris zo'n grote rol speelde in het conflict dat in het midden van de zeventiende met Zwolle uitbrak en dat uiteindelijk tot een belegering van de stad zou leiden. Timan was op zijn beurt weer getrouwd met Johanna ten Colcke. Haar vader was

burgemeester van de stad. Het bepalen van het niveau van de pennenvruchten laten we aan de lezers zelf over. Het aardige schuilt ook in het feit, dat deze dichterlijke werkjes helpen een beeld te schetsen van Hasselt in de tweede helft van de zeventiende eeuw.

KERK-SLAPERS OPGEWEKT DOOR EEN HOND

Stem. Gy die na Christi naam etc.

1. 'k **S**At lefmaal in de Kerk en hoord' Gods Dienaar preken
Het Woord Gods, 't suiver Woord seer kragtig tot ons spreken
Daar wierd bestraft, geerooft, daar wierd vermaan gedaan,
Daar was een grote schaar die neerstig hoorden aan.
2. Maar onder dit getal sag ik verscheiden slapen,
Ik dagt, ach, mogt ik my hier in ook niet vergapen,
Dat ik door and'ren sou beletten mijn gehoor,
Mijn God, mijn lieve God behoed my daar dog voor!
3. Dit duurde langen tijd, tot ik ten lesten hoorde
Een hond die baffen hard, dat 't slapers oor doorboorde,
Wel menzen schaamt u nu, sal 't baffen van een hond
U d' ooren open doen, en niet Gods suiver mond?
4. Sal een onredlijk beest u d' ooren wakker maken? 4.

Dichters uit de tweede
helft van de zeventiende
eeuw.

Meer weten:

www.schmidplanet.info

M A A G D E N - R I J M.

Op 't Binden van Juffr. MARGARETA TELVOREN.

Stem. Waarom soud gy my verlaten.

<p>Suiver Perel 'k koom u binden Met geen silver, zy of schuim, Koom met Mey-gewas u winden, Die de ving'ren Gods so ruim,</p>	<p>2. En so mildig heeft doen gieren, In dees groene Lente-tijt, Soete Grietje 'k koom' u vieren, Wijl gy heden Jarig zijt.</p>
---	---

Op de Verjaringe van Me-Vrouw SCHAAP.

Stem. Gy Darnen en gy Vrouwen.

ME-Vrouw hoe dus geciert, dus soet en groen besteken?
Ja kind, ik vier' het feest van d' eerste kinder-luer,
In thien-maal seven jaar en twee al zijn verstreken,
'k Mag overdenken wel 't geval van soet en suer.
'k Was swak, weer sterk, weer swak, het eerste schier als 't leste,
En 't leste weer als 't eerst, het eerst was wellekom,
Welkom mijn lam, mijn Schaap, in 't tranen dal, de reste